

LIST OTWARTY KATOLICKIEGO STOWARZYSZENIA LEKARZY POLSKICH w sprawie projektu ustawy umożliwiającej zakup bez recepty pigułki „dzień po”

Warszawa 31 stycznia 2024 roku

Szanowny Pan Donald Tusk, Premier Rzeczypospolitej Polskiej

*Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
00-583 Warszawa, Al. Ujazdowskie 1/3*

W sytuacji głębokiego kryzysu demograficznego w naszej Ojczyźnie, rozpadu więzi społecznych, w trosce o dziś i jutro naszego narodu, o prawe wychowanie młodego pokolenia, wobec naszej odpowiedzialności za zdrowie i płodność polskich kobiet, zwracamy się do Pana Premiera ze stanowczym żądaniem wycofania przyjętego w dniu 24 stycznia 2024 r. przez Radę Ministrów projektu ustawy, który ma umożliwić dzieciom po 15 roku życia zakup bez recepty, a więc bez kontroli lekarskiej i rodzicielskiej tak zwanej pigułki „dzień po”.

Katolickie Stowarzyszenie Lekarzy Polskich zwracało się do Premiera RP w dniu 16 stycznia 2015 r. w analogicznej sprawie z powodu podobnych działań ówczesnego Ministra Zdrowia¹.

Jako pigułka „dzień po” ma być stosowany octan uliprystalu w dawce 30 mg, zawarty w preparacie ellaOne, do stosowania w nagłych, sporadycznych przypadkach, w celu uniknięcia ciąży bez względu na fazę cyklu miesięcznego, w ciągu 120 godzin (5 dni) od współżycia. Charakterystyka Produktu Leczniczego podaje, że: „Octanu uliprystalu nie stosuje się u dzieci przed okresem dojrzewania w przypadku nagłej antykoncepcji”.² Należy do preparatów hormonalnych silnie działających na organizm, nieobojętnych dla zdrowia kobiety a zwłaszcza nastoletniej dziewczyny, u której układ hormonalny nie ukończył jeszcze procesu dojrzewania. Preparat octanu uliprystalu dostępny wyłącznie na receptę, w dawce sześciokrotnie mniejszej, był stosowany w leczeniu mięśniaków macicy a jego bezpieczeństwo w tej dawce badano u dorosłych kobiet. Na wniosek Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, preparat uliprystalu w dawce 5 mg, decyzją Głównego Inspektora Farmaceutycznego z 13.03.2020 r. został wstrzymany w obrocie na terenie całego kraju. Decyzja była następstwem opinii Komitetu ds. Oceny Ryzyka w Ramach Nadzoru nad Bezpieczeństwem Farmakoterapii, która rekomendowała zawieszenie dopuszczenia do obrotu leków zawierających octan uliprystalu w dawce 5 mg na terenie całej UE, z powodu pojawienia się nowego przypadku ciężkiego uszkodzenia wątroby, w wyniku którego

¹ <http://www.idziemy.pl/polityka/lekarze-do-premier-kopacz/>

² chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ec.europa.eu/health/documents/community-register/2016/20160502134849/anx_134849_pl.pdf

konieczny był przeszczep wątroby.³ Trzeba podkreślić, że preparat ellaOne zawiera sześciokrotnie więcej tego składnika.

Planowana dostępność preparatu ellaOne bez recepty to informacja wprowadzająca społeczeństwo w błąd; że jest to środek bezpieczny, nie wywołujący dolegliwości ani powikłań. To nie jest prawda. Preparat podany w tak wysokiej dawce zaburza prawidłowe funkcjonowanie organizmu kobiety. Ministerstwo zdrowia udostępniło wykaz kilkudziesięciu działań niepożądanych po zastosowaniu EllaOne, zgłoszonych do Europejskiej Bazy Zgłoszeń Działań Niepożądanych w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 30 kwietnia 2020 r.⁴ Często zgłaszano krwotok z pochwy, bóle brzucha, mdłości, wymioty, bóle i zawroty głowy, uczucie zmęczenia.⁵ Rzadziej notowano dreszcze, gorączkę, drażliwość, bezsenność, zaburzenia widzenia i zaburzenia cyklu miesięczkowego. Szczególnie niebezpieczne może być przyjęcie jednocześnie kilku dawek środka, lub co kilka dni, bardzo prawdopodobne w przypadku zamierzonego jego udostępniania młodym dziewczętom, właściwie dzieciom, bez kontroli lekarskiej i rodzicielskiej. Ryzyko groźnych powikłań jest duże w przypadkach migreny i choroby zakrzepowo - zatorowej. Pigułki „dzień po” mogą zaburzać zdolność kobiet do prowadzenia pojazdów mechanicznych i obsługiwanie urządzeń, ze względu na możliwość zawrotów głowy, senności, niewyraźnego widzenia i zaburzeń koncentracji.

Przedmiotem badań naukowych był też wpływ szerokiego udostępniania pigułek „dzień po” bez recepty na zachowania seksualne. Udowodniono, że ułatwiony dostęp do tych środków był przyczyną zwiększenia w badanych populacjach częstości stosunków płciowych potencjalnie zwiększając w ten sposób częstość nieplanowanych ciąż.^{6,7} Mimo, że pigułka „dzień po” może zapobiec niezamierzonej ciąży u pojedynczej kobiety, to ich stosowanie nie ma to wpływu na wskaźniki aborcji na poziomie populacji⁸. Zwłaszcza przy jednoczesnej obawie o toksyczny wpływ środka na poczęte dziecko. Podawano też nasilenie w warunkach łatwego dostępu do pigułek „dzień po” częstości współżycia z wieloma przypadkowymi partnerami. Stosowanie pigułki „dzień po” przyczynia się do ponoszenia odpowiedzialności za podjęcie współżycia wyłącznie przez kobiety, skłaniając przy tym mężczyzn do lekkomyślnych i nieodpowiedzialnych zachowań. Mogą to być zachowania agresywne a powszechna dostępność pigułek może nasilić przemoc wobec kobiet. Obecność powyżej opisanych zjawisk wśród młodych dziewcząt, z natury trudniej uświadamiających sobie konsekwencje podejmowanych działań, spowoduje obniżenie wieku inicjacji seksualnej, zwiększenie częstości nieuporządkowanych relacji seksualnych i w następstwie tego zakażeń przenoszonych drogą płciową. Dostępność pigułek może sprzyjać pedofilii. Wśród młodych ludzi zwiększy się częstość nieplanowanych ciąż i, niestety, aborcji. Zostanie zwiększona częstość sytuacji konfliktowych, depresji i samobójstw, a w przyszłości spodziewać się można zaburzeń zdrowia prokreacyjnego kobiet, większej częstości zaburzeń płodności oraz nowotworów narządów płciowych i przewlekłych bólów brzucha.

³ Indeks leków Medycyna Praktyczna - <https://indeks.mp.pl/leki/desc.php?id=7936>

⁴ <https://mgr.farm/aktualnosci/krwotok-z-pochwy-wsrod-najczestszych-dzialan-niepozadanych-pigulki-dzien-po/>

⁵ chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ec.europa.eu/health/documents/community-register/2016/20160502134849/anx_134849_pl.pdf

⁶ Atkins D. Association between increased availability of emergency contraceptive pills and the sexual and contraceptive behaviors of women. *Journal of Public Health Policy*. 2014, Aug 35 (3), 292 – 310 doi: 10.1057/jphp.2014.3

⁷ Polis CB, Grimes DA, Schaffer K, Blanchard K, Glasier A, Harper CC. Advance provision of emergency contraception for pregnancy prevention (full review). *Cochrane Database Syst Rev*. 2010, Issue 3.

⁸ Michie L, Cameron ST. Emergency contraception and impact on abortion rates. *Best Pract Res Clin Obstet Gynaecol*. 2020 Feb;63:111-119. doi: 10.1016/j.bpobgyn.2019.06.008. Epub 2019 Jul 3. PMID: 31362908.

Mechanizm działania ellaOne polega na hamowaniu lub opóźnianiu owulacji poprzez wstrzymanie wyrzutu hormonu luteinizującego. W niektórych badaniach wykazano, że uliprystal może również zaburzać mechanizm zagnieżdżania zarodka w błonie śluzowej macicy, ponieważ wpływa na grubość endometrium, zmienia proces jego dojrzewania i strukturę. Zarodek nie może zagnieżdżyć się w zmienionej błonie śluzowej macicy i obumiera.⁹ Uliprystal zwalnia perystaltyczne skurcze mięśniówki jajowodów prowadząc do desynchronizacji wzajemnych relacji czynności zygoty, jajowodu i endometrium. Może to prowadzić do zaburzeń procesu zagnieżdżania zarodka i zwiększać częstość ciąż pozamacicznych, zagrażających życiu kobiet. Istnienie mechanizmu przeciw zagnieżdżeniowego tłumaczy skuteczność preparatu podanego podczas owulacji i uzasadnia ogłoszone przez producenta działanie preparatu do pięciu dni od momentu współżycia. EllaOne nie zapobiega owulacji, jeśli będzie przyjęta w najbardziej płodnych dniach cyklu.¹⁰

Zarząd Katolickiego Stowarzyszenia Lekarzy Polskich uważa, że:

1. Umożliwienie dzieciom zakupu pigułek ellaOne jest nieetyczne, pozbawia rodziców odpowiedzialności za zdrowie i życie swoich nieletnich dzieci, niszczy relacje rodzinne, uczy przedmiotowego podejścia do poczętego dziecka.
2. Pigułka, jeżeli zostanie użyta po zapłodnieniu, zabija dziecko w pierwszych dniach jego istnienia.
3. Udostępnienie dzieciom pigułki „dzień po” bez recepty stanowi nieodpowiedzialne, świadome, celowe działanie na ich szkodę. Spowoduje nieodwracalne szkody dla fizycznego i psychicznego zdrowia dziewcząt, przyczyni się do moralnej deprawacji dzieci i młodzieży oraz do zaburzeń zdrowia prokreacyjnego kobiet.
4. Projekt ustawy narusza podstawowe zasady konstytucyjne, nie jest zgodny z obowiązkiem ochrony zdrowia obywateli, zwłaszcza dzieci i młodzieży, obowiązkiem ochrony małoletnich przed deprawacją, prawem rodziców do wychowywania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem oraz narusza konstytucyjne gwarancje ochrony życia.

Jako lekarze stanowczo domagamy się zaprzestania działań niezgodnych z naczelną zasadą etyczną stosowaną w medycynie „Primum non nocere” (łac. „po pierwsze nie szkodzić”). Żądamy natychmiastowego wycofania przyjętego w dniu 24.01.2024 r. przez Radę Ministrów projektu ustawy, który ma umożliwić zakup pigułki „dzień po” bez recepty od piętnastego roku życia.

Dr n. med. Elżbieta Kortyczko, specjalista pediatrii i neonatologii,
Prezes Katolickiego Stowarzyszenia Lekarzy Polskich (www.kslp.pl)

Prof. dr hab. n. med. Bogdan Chazan, specjalista ginekologii i położnictwa,
Wiceprezes Katolickiego Stowarzyszenia Lekarzy Polskich

Dr Grażyna Rybak, specjalista pediatrii, (www.kslpmazowsze.pl)
Prezes Oddziału Mazowieckiego Katolickiego Stowarzyszenia Lekarzy Polskich

Do wiadomości otrzymują: Pani Izabela Leszczyna, Minister Zdrowia, Dr Łukasz Jankowski, Prezes Naczelnej Rady Lekarskiej, Media

⁹ Miech RP. Immunopharmacology of ulipristal as an emergency contraceptive. *Int J Womens Health*. 2011;3:391-7. doi: 10.2147/IJWH.S25887. Epub 2011 Nov 22. PMID: 22140327; PMCID: PMC3225469.

¹⁰ Mozzanega B, Nardelli GB. UPA and LNG in emergency contraception: the information by EMA and the scientific evidences indicate a prevalent anti-implantation effect. *Eur J Contracept Reprod Health Care*. 2019 Feb;24(1):4-10. doi: 10.1080/13625187.2018.1555662. Epub 2019 Jan 18. PMID: 30656992.